

ارتباط با خویشاوندان از ویژگی پرهیزگاران است

حجت الاسلام ابراهیم بهاری خطیب و سخنور در یادداشتی صله رحم و جنبه های مختلف آن را با استفاده از آیات و روایات تبیین کرده است.

حجت الاسلام ابراهیم بهاری خطیب و سخنور در یادداشتی صله رحم و جنبه های مختلف آن را با استفاده از آیات و روایات تبیین کرده است.

به گزارش خبرنگار مهر، حجت الاسلام ابراهیم بهاری خطیب و سخنور و کارشناس امور دینی و مذهبی با اشاره به اینکه یکی از فرصت‌های بزرگ عید نوروز صله رحم است به فواید، آثار و نقش آن در طول عمر و آثار قطع رحم پرداخته و آن را در اختیار خبرنگار خبرگزاری مهر قرار داده است. متن این یادداشت بدین شرح است:

امیرالمؤمنین علی (علیه السلام) در خطبه متفین نهج البلاغه، به این نکته توصیه می فرمایند که یکی از ویژگی های پرهیزگاران، پیوند و ارتباط با ارحام و خویشاوندان است. با توجه به اهمیت این مسأله در اسلام و توصیه های فراوانی که در دستورهای دینی نسبت به این موضوع رسیده است، برآنیم تا به تشریح ابعاد این مسأله و بیان آثار آن در دنیا و آخرت بپردازیم؛ امید است با دقت درین مسأله و ابعاد فردی و اجتماعی آن و نیز کارکردها و آثار آن، عموم افراد را با اهمیت این سنت اسلامی که در جامعه کنونی ما تا حدودی کم رنگ شده و بلکه می توان گفت به فراموشی سپرده شده است آشنا کرد و آنان را به انجام آن ترغیب و نسبت به ترک آن هشدار دهیم.

فواید صله رحم چیست؟

فایده اول «تَحْسِينُ الْخُلُقِ» دید و بازدید سبب می شود خلق انسان خوب می شود. چون آدم های منزوی، مرتب از داخل خودشان را می خورند. آدم هایی که معاشرت می کنند، اخلاقشان هم اجتماعی می شود. آدم هایی که نه می روند نه می آیند نه کسی را می برند، نه با کسی رفت و آمد می کنند، اینها مرتب یک ذره یک ذره خودشان هم یک آدم های خموش، خمود عبوس می شوند.

«تَحْسِينُ الْخُلُقِ» «و تَسْمِيحُ الْكُفِّ» (کافی / ج ۲ / ص ۱۵۱) دید و بازدید سخاوت را رشد می دهد.

«و تَطْيِبُ النَّفْسِ» (کافی / ج ۲ / ص ۱۵۱) روح لطیف می شود، طیب می شود. «و تَزِيدُ فِي الرِّزْقِ» (کافی / ج ۲ / ص ۱۵۱) صله ی رحم رزق را زیاد می کند.

«يُحَوِّلُ الْحِسَابَ» کسی که اهل دید و بازدید با فامیل ها شد در قیامت حسابش آسان است.

در قیامت چند حساب داریم:

«حِسَابُ شَدِيدِ» (طلاق/۸)، «حِسَابُ يَسِيرٍ» (انشقاق/۸)، «يَغْيِرُ حِسَابَ»;

حساب شدید، برای آنها است که برای مردم سخت می گیرند. هر کس با مردم سخت بگیرد، خدا هم در قیامت به او سخت می گیرد. هر کس با مردم روان باشد، حسابش هم در قیامت روان است.

صله رحم، «يُحَوِّلُ الْحِسَابَ» روز قیامت حساب را روان می کند. «تَدْفَعُ مِيتَةَ السَّوْءِ» یا «مِيتَةَ السَّوْءِ» (بحارالانوار / ج ۷۴ / ص ۱۷۴) صله رحم بد مردن را دفع می کند. بعضی ها بد می میرند. زجرکش می شوند. حالات احتضارشان، بعضی ها هم مرگ، وقتی می میرند انگار گل بو می کنند. اگر کسی اهل دید و بازدید شد، مردنش آسان است.

حدیث داریم «فی الجنة درجة» بهشت یک مقامی است که «لا يبلغها إلا ثلاثة» (اعلام الدین / ص ۱۵۲) هیچکس به آن مقام نمی رسد مگر سه گروه!

امام عادل، رهبر عادل، «رَحِمَ وَصُولَ» فامیلی که اهل دید و بازدید باشد. «ذُو عِيَالٍ صَبُورٍ» (بحارالانوار / ج ۷۱ / ص

۹۰) آدم عیالمندی که فقیر است، اما صبورا! صورت خودش را با سیلی سرخ نگه می دارد. به کسی نمی گوید. «تُئِمِّي الأَمْوَالَ» صله ی رحم مال را رشد می دهد، «تُرْزِي الأَعْمَالَ» (کافی / ج ۲ / ص ۱۵۷) صله رحم، اعمال را تصفیه می کند. «تَدْفَعُ البَلَاءَ» صله رحم بلا را از جان انسان دور می کند. «يُحِبُّ اللّٰهَ وَاَهلَهُ» کسی که با فامیل رفت و آمد کند، خدا او را دوست دارد. «لِلسَانِ صِدْقٌ» نامش به نیکویی برده می شود.

رسول خدا (صلی الله علیها وآله) فرموده است: «انسانی که صله رحم می کند و خداوند به سبب آن، عمر سه ساله او را به سی و سه سال افزایش می دهد؛ در مقابل، انسانی که قطع رحم می کند خداوند عمر سی ساله او را به سه سال یا کمتر از آن کاهش می دهد»

نقش صله رحم در طول عمر انسان

یک روز امام صادق به یک نفر گفت: یا میسر! «يَا مَيْسِرُ قَدْ حَصَرَ أَجَلَكَ غَيْرَ مَرَّةٍ» بارها عزرائیل آمده است، جان تو را بگیرد. «كُلَّ ذَلِكَ يُؤَخِّرُكَ اللّٰهُ بِصِلَتِكَ رَحِمَكَ» هر دفعه عزرائیل آمده است جان تو را بگیرد، تو قبلش یک صله رحم کردی خدا عمر تو را طولانی داده است. «وَوَيْرَكَ قَرَابَتِكَ» (وسائل الشیعه / ج ۹ / ص ۳۸۹) و این به این است که به فامیل هایت می رسی.

به فامیل هایت می رسی نه اینکه پول دولت را برداری بدهی. نه اینکه فامیل هایت را استخدام کنی. از پول شخصی! آخر گاهی وقت ها آدم به فامیلش می رسد. ماشین دولت را می دهد می گوید: برو! به فامیلش می رسد الکی فامیل هایش را استخدام می کند. به فامیلت می رسی یعنی از ملک خودت! از مال حلال!

دوری از تبعیض در صله رحم و رسیدگی به خویشاوندان

«تَزِيدُ فِي الأَعْمَارِ» (مسندک / ج ۱۵ / ص ۲۴۱) گفتیم عمر را زیاد می کند. «وَإِنْ كَانَ أَهْلُهَا غَيْرَ أَحْيَارٍ» (مسندک / ج ۱۵ / ص ۲۴۱) گرچه فامیل تو آدم خوبی هم نیست. یعنی اگر فامیل بد هم داری، اگر دیدن او رفتی عمر تو طولانی می شود. یعنی اینجا گزینشی نیست. یعنی برخورد دوگانه نکن.

حدیث داریم از امام رضا است. فرمود: کسی که سلام هایش فرق می کند با پولدار و فقیر، خدا بر او غضب می کند: «مَنْ تَوَاصَعَ لِعَيْنِي طَلَبًا» (بحارالانوار / ج ۷۵ / ص ۵۶) اگر کسی را به خاطر پول هایش به او احترام بیشتری کردی بخشی از دین تو از بین می رود.

صله رحم خوب است، عید دیدو بازدید می روید. اما فرقی بین پولدار و فقیر نگذارید. حدیث داریم سه ساله اگر اهل صله ی رحم باشد عمرش سی ساله می شود. و آدمی که سی سال عمر دارد، اگر با فامیل هایش قطع رابطه کند، سی سالش سه می شود.

حدیث داریم چه افرادی که گناهکار هستند، اما چون به فامیل ها سر می زنند وضعشان خوب است. چه آدم هایی که همه نماز شب خوان هم هستند، چون اخمو هستند و با هم قهر هستند، زندگی شان نکبت است.

حدیث داریم. حتی افراد گناهکار اهل دید و بازدید باشند وضعشان خوب است. و افراد با تقوا اگر اهل آمد و رفت نباشند، در زندگی شان نکبت قرار می گیرد. (کتاب کافی)

چگونه صله رحم کنیم؟

۱- «بالنفس و فيه أخبار كثيرة» آنجایی که می توانی از جانت مایه بگذار.

۲- «ثم بدفع الضرر» جلوی ضرر را بگیر.

۳- «بجلب النفع» (بحارالانوار / ج ۷۱ / ص ۱۰۹) یک نفعی به او برسان.

رفتنی یکجایی مثلاً میوه ارزان است، زنگ بزن خواهر! من رفتم فلان جا میوه ارزان است. تو هم الآن برو … نگو: به من چه! می رود گران می خرد می فهمد. خوب به او بگو.

استحقاق راه یابی به بهشت

رسول خدا (صلی الله علیها وآله) می فرماید: «شش عمل است که هرکس یکی از آنها را انجام دهد در روز قیامت به نفع او احتجاج خواهند کرد تا او را وارد بهشت کنند و به خداوند عرضه می دارند: خدایا این بنده ای است که در دنیا عمل مرا به جای آورده است. آن شش عمل عبارتند از: نماز، زکات، حج، روزه، ادای امانت و صلّه رحم.» (مستدرک الوسایل؛ ج ۱؛ ص ۷۳)

آثار قطع رحم

قطع رحم یکی از برجسته ترین اموری است که آثار و پیامدهای محسوس و خطرناکی در زندگی انسان دارد و هشدارهایی که در روایات در این باره از ائمه نقل شده است بخوبی گویای خطرناک بودن آن است و شاید این همه تأکید بر تداوم ارتباطات خانوادگی و اجتماعی و پرهیز از قطع ارتباطات، برای دور نگهداشتن انسان ها از آثار مخرب و ویرانگر و سعادت زدای آن باشد. در اینجا به اجمال، به برخی از پیامدهای قطع رحم اشاره می کنیم:

حدیث داریم از امام رضا است. فرمود: کسی که سلام هایش فرق می کند با پولدار و فقیر، خدا بر او غضب می کند: «مَنْ تَوَاصَعَ لِعَيْبٍ طَلَبَا» اگر کسی را به خاطر پول هایش به او احترام بیشتری کردی بخشی از دین تو از بین می رود

۱- کاهش عمر: رسول خدا (صلی الله علیها وآله) فرموده است: «انسانی که صلّه ی رحم می کند و خداوند به سبب آن، عمر سه ساله او را به سی و سه سال افزایش می دهد؛ در مقابل، انسانی که قطع رحم می کند خداوند عمر سی ساله او را به سه سال یا کمتر از آن کاهش می دهد.» (وسایل الشیعه؛ ج ۲۱؛ ص ۵۳۷)

۲- ابتلاء به فقر: امیرالمؤمنین علی (علیه السلام) فرمود: «قطیعه الرحم تورث الفقر؛ قطع رحم با خویشاوندان تنگدستی می آورد.» (وسایل؛ ج ۱۵؛ ص ۲۴۷)

۳- نابودی دستاوردها: «… لیس مع قطیعه الرحم نماء با قطع رحم هیچ دستاوردی حاصل نخواهد شد.» (مستدرک؛ ج ۱۵؛ ص ۱۸۶)

۴- انقطاع نسل: امام باقر (علیه السلام) می فرماید: در کتاب امام علی (علیه السلام) آمده است: «سه خصلت است که دارندگان آن نمی میرند؛ مگر آنکه کیفر آنها را در همین دنیا می بینند: ستم، قطع رحم و قسم دروغی که با آن با فرمان خدا مخالفت می کنند … به درستی که قسم دروغ و قطع رحم سرزمین ها را از اهل آن خالی می گرداند و رحم زنان را عقیم می سازد و عقیم شدن رحم، انقطاع نسل را در پی خواهد داشت.» (کافی؛ ج ۲؛ ص ۲۴۷)

۵- عدم نزول رحمت: در این باره رسول خدا فرموده است: «لاتنزل الرحمه علی قوم فیهم قاطع رحم رحمت بر قومی که در میان ایشان قاطع رحم وجود داشته باشد؛ نازل نمی شود.» (کافی؛ ج ۲؛ ص ۱۸۴)

۶- محرومیت از بهشت: رسول خدا (صلی الله علیها وآله) را می فرمایند: «ثلاثة لا یدخلون الجنة، مدمن خمر، مدمن سحر و قاطع رحم … سه گروهند که هرگز داخل بهشت نمی شوند: معتاد به شراب، معتاد به سحر و جادو و قاطع رحم» (وسایل الشیعه؛ ج ۱۵؛ ص ۳۴۶)